Slušanje glazbe putem glazbenih audio priča u predškolskom odgoju i obrazovanju

Franolić, Josipa

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Teacher Education in Rijeka / Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:189:062756

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Repository of the University of Rijeka, Faculty of Teacher Education - FTERI Repository

zir.nsk.hr

DIGITALNA KNJIŽNICA

Image not found or type unknown

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Josipa Franolić

Slušanje glazbe putem glazbenih audio priča u predškolskom odgoju i obrazovanju

ZAVRŠNI RAD

Rijeka, 2018.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI
Preddiplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Josipa Franolić

Slušanje glazbe putem glazbenih audiopriča u predškolskom odgoju i obrazovanju

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Glazbena metodika u integriranom kurikulumu II

Mentori: Sanja Minić, viši predavač i Darko Đekić, predavač

Student: Josipa Franolić

Matični broj: 0299010309

Rijeka, 2018.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

„Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da sam završni rad izradila samostalno, uz preporuke i savjetovanje s mentorom. U izradi rada pridržavala sam se Upute za izradu završnog rada i poštivala odredbe Etičkog kodeksa za studente Sveučilišta u Rijeci o akademskom poštenju.“

Studentica,
Josipa Franolić

ZAHVALA

Zahvaljujem višem predavaču Sanji Minić na mentorstvu i pomoći te stručnom vođenju kroz proces izrade završnog rada pod naslovom Slušanje glazbe putem glazbenih audio priča u predškolskom odgoju i obrazovanju. Zahvaljujem joj prvenstveno na strpljenju, dostupnosti i brzim povratnim informacijama.

Također zahvaljujem višem predavaču i komentoru Darku Đekiću koji je svojim uključivanjem u izradu mog rada uvelike pridonio raznim idejama te raznim korisnim informacijama.

Zahvaljujem predavačici Almiri Štifanić, koja mi je omogućila korištenje audio i video zapisa Gradskog kazališta lutaka Rijeka te omogućila mi obradu sadržaja iz predstava u svrhu pisanja moga završnoga rada.

SAŽETAK

Slušanje glazbe razvija različite djetetove sposobnosti i kompetencije odnosno pridonosi dječjem cjelovitom razvoju. U radu su navedena područja djetetova razvoja koje glazba potiče i razvija te na koji način. U daljnjem dijelu rada, audio priče podijeljene su u tri skupine: one u kojima glazba ima primarnu, one u kojima glazba ima sekundarnu ulogu te one koje su ujedno i kazališne predstave. Pri obradi svake od njih, napisan je kritički osvrt, kratki sadržaj te različite izvedbe istih.
Ključne riječi: audio priče, cjeloviti razvoj, glazba

ABSTRACT

Listening music develops different abilities of children and children competences, respectively contributing the entire development of a child. In this paper all the areas of child's development which are encouraged and developed by music are listed. Further in the paper audio stories are divided into three classes: those in which music has a primary role, those in which music has the secondary role and those which are at the same time theater plays. The critical review, summary and performances were written by processing these three classes.
Key Words: audio stories, full development, music

Sadržaj

1. UVOD 1
2. GLAZBA I NJEZINO POZITIVNO DJELOVANJE NA RAZVOJ DJETETA 2
2.1. Cjeloviti razvoj i kretanje 4
2.2. Komunikacija 5
2.3. Govor i slušanje 5
2.4. Glazba zbližava 8
3. MEDIJI 10
3.1. Digitalni mediji 10
3.2. Audiomediji 11
3.3. Radio 11
3.4. Televizija, internet i YouTube 12
4. VAŽNOST ČITANJA DJECI OD NAJRANIJE DOBI 15
4.1. Odabir priče prema djetetovoj dobi 15
5. ULOGA ODGAJATELJA 17
6. AUDIO PRIČE 19
6.1. Audio priče u kojima je glazba dramaturški element 19
6.1.1. Sergej Sergejevič Prokofjev: Peča i Vuk 19
6.1.2. Branimir Sakač: Instrument Čarobnjak 21
6.2. Audio priče u kojima je glazba kulisa 25
6.2.1. Hans Christian Andersen: Ružno pače 25
6.3. Audio priče koje su ujedno i predstave 28
6.3.1. Branko Ćopić: Ježeva kućica 28
6.3.2. Charles Perrault: Pepeljuga 29
6.3.3. Enes Kišević: Koka Kokone 31
7. ZAKLJUČAK 33
8. LITERATURA 35
9. PRILOZI 37

1. UVOD

Glazbeni odgoj utječe na cjeloviti razvoj djeteta - na afektivni, socijalni, kognitivni i psihomotorički razvoj. Glazbeni se odgoj povezuje s razvojem senzoričkih sposobnosti, prvenstveno slušnih sposobnosti, a razvoj sluha preduvjet je za razvoj govora. Glazbene aktivnosti poput pjevanja, glazbenih igara, pokreta uz pjevanje i uz glazbene igre, brojalica te slušanja glazbe glavna su sredstva glazbenog odgoja jer se njima, osim na glazbeni, može utjecati i na opći, estetski, moralni, tjelesni i intelektualni razvoj djeteta.

Postoji nekoliko razloga zašto sam odabrala ovu temu. Prvi je taj što volim glazbu, glazbenu umjetnost pa tako i razne instrumente. Također zanimalo me kako glazba utječe na djecu odnosno na njihov cjeloviti razvoj što nisam imala prilike pomnije proučiti. Treći faktor je sadržan u samom naslovu moje teme – *Slušanje glazbe putem glazbenih audio priča u predškolskom odgoju i obrazovanju.* Htjela sam poslušati nekoliko audio priča, promišljati o njima i njihovoj primjerenosti za djecu rane i predškolske dobi te se kritički osvrnuti na njih.

Rad je koncipiran tako da sam najprije obradila glazbu i njeno pozitivno djelovanje na holistički razvoj djeteta - na njegovo kretanje i ravnotežu, govor i slušanje te na samu socijalizaciju. Poglavlje koje sam napisala o važnosti čitanja djeci kratko je i sažeto zato što se direktno ne tiče moje teme. No, po mojem mišljenju isprepliće se s temom zbog samih priča, bile one čitane ili puštane na određenom mediju. Odgajatelj je onaj o kojemu ovisi hoće li i koliko će djeci ponuditi mogućnost slušanje različite glazbe i interpretiranja iste.

Naglasak ovog rada je na slušanju audio priča s djecom rane i predškolske dobi, stoga, glavni je cilj ovog rada interpretirati i analizirati same audio priče te promišljati njihovo provođenje u svakodnevnom radu s djecom. Audio priče sam podijelila na one u kojima je glazba dramaturški element te u kojima je glazba kulisa i na one koje su ujedno i kazališne predstave. Audio priče koje sam obradila su: Peča i Vuk (Sergej Sergejevič Prokofjev), Instrument Čarobnjak (Branimir Sakač), Ružno pače (Hans Christian Andersen), Ježeva kućica (Branko Ćopić), Pepeljuga (Charles Perrault), Koka Kokone (Enes Kišević)

2. GLAZBA I NJEZINO POZITIVNO DJELOVANJE NA RAZVOJ DJETETA

Od pojave umjetničkog odgoja u antici poznato je da umjetnički sadržaji imaju veliki utjecaj na holistički razvoj djeteta. U atenskom odgojnom sustavu njegovale su se različite umjetničke discipline: govorništvo, glazbeno izražavanje – pjevanje i sviranje na kitari i liri, likovno izražavanje – slikanje i modeliranje. Platon je prvi govorio i upozorio o važnosti lijepog u odgoju. Njegovo mišljenje bilo je da estetski senzibilitet ima utjecaj na etičku dimenziju ličnosti i potiče dobrotu te tako omogućuje postizanje unutrašnjeg sklada ličnosti pojedinca. Aristotel dijeli Platonovo pozitivno mišljenje prema umjetničkim sadržajima u odgoju i obrazovanju. On ukazuje na to da je za razvoj cjelovite ličnosti vrlo važna prisutnost umjetnosti u odgoju (Mendeš i sur., 2012).

U današnjem, suvremenom odgoju, možemo istaknuti suvremene alternativne koncepcije (Montessori, Agazzi, Waldorf i Reggio) koje također posvećuju posebnu pozornost umjetničkom odgoju. Umjetničko izražavanje i stvaranje u kontekstu različitih pedagoških koncepcija odgoja i obrazovanja smatra se bitnom sastavnicom utjecaja na cjeloviti razvoj djeteta predškolske dobi (Mendeš i sur., 2012).

Umjetnički sadržaji njeguju se i u današnje vrijeme, a stvaraju posebno ozračje u predškolskoj ustanovi. Putem umjetničkih područja razvija se kreativno mišljenje tj. fleksibilnost mišljenja, sklonost za istraživanje, inventivnost, sposobnost da se postavljeni problem riješi na nov originalan način. Možemo reći da pomaže u razvijanju osobnosti i razvoja kreativnosti te da je koristan način učenja i usavršavanja (Miočić, 2012).

Glazbeni odgoj utječe na cjeloviti razvoj djeteta - na afektivni, socijalni, kognitivni i psihomotorički razvoj. Glazbene sposobnosti koje se razvijaju glazbenim odgojem su: shvaćanje i pamćenje melodije, percepcija ritma, shvaćanje tonaliteta, utvrđivanje intervala, uočavanje estetskog značenja glazbe i apsolutnog sluha. Ovisno o psihofizičkom razvoju djeteta razvijaju se i glazbene sposobnosti. *Postoji devet faza razvoja glazbenih sposobnosti'* (Miočić, 2012:78) : faza slušanja (0-6 mjeseci), faza motoričke reakcije na glazbu (6-9 mjeseci), faza prve glazbene reakcije (9-18 6

mjeseci), faza prave glazbene reakcije (18 mjeseci – 3 godine), faza imaginativne pjesme (3-4 godine), faza razvoja ritma (5-6 godina), faza stabilizacije glazbenih sposobnosti (6-9 godina), faza estetskog procjenjivanja (11 godina) i glazbena zrelost (17 godina).

Osim poticajne socijalne sredine koja je vrlo važna za razvoju glazbenih sposobnosti, veliku ulogu imaju nasljeđe i angažiranost pojedinca. Mlađa djeca su poprilično fleksibilna i otvorena za recepciju glazbe te posjeduju iznimne sposobnosti reagiranja na širok raspon kvalitete zvuka (Miočić, 2012).

Glazbeni se odgoj povezuje s razvojem senzoričkih sposobnosti, prvenstveno slušnih sposobnosti, a razvoj sluha preduvjet je za razvoj govora. Glazbene aktivnosti poput pjevanja, glazbenih igara, pokreta uz pjevanje i uz glazbene igre, brojalica te slušanja glazbe glavna su sredstva glazbenog odgoja jer se njima, osim na glazbeni, može utjecati i na opći, estetski, moralni, tjelesni i intelektualni razvoj djeteta (Miočić, 2012). Možemo navesti primjer djeteta koje muca ili je brzopleto u govoru, pjevanjem mu možemo smanjiti psihičku napetost tih problema. Slušanjem pjevanja i samim pjevanjem dijete postiže ljepotu govornog i glazbenog izričaja. Ukoliko potičemo razvoj osjećaja za melodiju kod djeteta obogaćujemo intonaciju u govoru te tako postižemo sklad ritma i intonacije što omogućuje razumljivost poruke (Šmit, 2001). Ritam i intonacija dvije su najvažnije sastavnice kako glazbe, tako i govora i kao takve su glavno sredstvo koje primjenjujemo pri rehabilitaciji slušanja i govora u glazbenim i ritmičkim stimulacijama.

No, dosada su se uglavnom najviše istraživala glazbene sposobnosti nadarene djece čiji su roditelji željeli svoju djecu upisati u glazbenu školu. Zbog malog broja takve djece, teško je doći do zaključaka po čemu se ona razlikuju te istraživanja u ovom području o djeci mlađe dobi ili o djeci s teškoćama u razvoju gotovo ne postoje. Možemo samo naći odvojene opise određenih slučajeva, no oni ne pomažu pri izvršavanju generalizacije. *Glazba ima tjelesni, osjećajni i spoznajni utjecaj na ljude* (Vrbanić, 2008:9). Ukoliko djecu u najmlađoj dobi potičemo glazbom i njezinim raznim elementima, omogućujemo mu stvaranje obrasce za doživljaje. Pri slušanju glazbe i različitih instrumenata, uključena su sva dječja osjetila i na taj način obogaćuje svoj emocionalni doživljaj no i svoje kognitivne sposobnosti (Vrbanić, 2008).

Poticanje glazbom utječe na koncentraciju odnosno poboljšava je, potiče kreativnost te za rezultat ima porast samopouzdanja i disciplinu. Ukoliko djeci nudimo glazbene aktivnosti razvijamo kod njih interes za glazbenu umjetnosti obogaćujemo djetetov emocionalni i spoznajni svijet. Osim svega navedenog možemo kod djece stvoriti glazbenu kulturu. Važan udio glazbenih aktivnosti je i slušanje odabranih djela klasične glazbe. Na ovaj način osim stvaranja glazbene kulture kod djece, pružamo im mogućnost upoznavanja s različitim vrstama glazbenih djela i upoznavanje s najistaknutijim skladateljima (Vrbanić, 2008).

Zvukovi, tonovi i razni šumovi uobičajeni su u dječjem okruženju te kod njega pobuđuju znatiželju i želju za istraživanjem zvuka, tona i ritma. *Poticanjem glazbom i njenim elementima otkrivaju djetetu jedan posve novi svijet, koji neće doprinijeti samo usvajanju glazbe kao umjetnosti, već i poticanju ovladavanja kretanja ravnotežo,. Finom motorikom ruku i prstiju, poticanjem osjetilnog slušanja, usvajanja kako neverbalne komunikacije, tako i govora, shvaćanja i socijalnog ponašanja* (Vrbanić, 2008:31).

2.1. Cjeloviti razvoj i kretanje

U današnjem vremenu, kada je kretanja sve manje, odnosno djeca sve više provode vrijeme pred računalima i televizijskim ekranima, ne smijemo zaboravljati na dječju veliku potrebu za kretanjem. Od trenutka kada dijete prohoda do svoje treće godine života ono ima najveću potrebu za kretanjem. Nažalost, danas se još uvijek kretanje ne smatra toliko važnim za razvoj djeteta. Omogućavanje djetetu slobodnog kretanja u okolini usko je povezano sa „slobodnim djetetom“ i razvojem ravnoteže i hodanja. Vježbanje pokreta dio je holističkog odnosno cjelovitog dječjeg razvoja te su za kretanje vrlo važna dva osjetila: vid i sluh. Pružanje djetetu mogućnost nesmetanog kretanja daje djetetu mogućnost samostalnosti koje dijete odrastanjem sve više i sigurnije svladava. Dijete također razumije zakonitosti odnosno posljedice ukoliko se neprimjereno kreće. To nikako ne znači da mu se kretanje smije ograničavati. Djetetu treba pomoć da postane samostalno, no isto tako i sigurno. Dijete treba poticati i hrabriti da se u određenoj okolini razvija kao osoba. Različite načine kretanje odnosno tempa možemo mu pomoći shvatiti kroz glazbu. Elementom glazbe, tempom, dijete

zadovoljava svoju potrebu - potrebu za kretanjem, no ujedno i savladava različite načine kretanja. Ovladavanjem različitog tempa kod starije djece može pridonijeti boljoj koncentraciji te spretnijem rukovanju glazbalima odnosno boljoj motorici (Vrbanić, 2008).

Što se tiče ruku, njima svaki čovjek odnosno čovječanstvo tijekom cijele svoje povijesti pokazuje i iskazuje svoju kulturu. Kod ljudi ruke se razvijaju prvo i u tijesnoj su vezi s ineligencijom („od hvatanja do shvaćanja“) te bi zbog toga ruku mogli nazvati psihički organ. Njima dijete upoznaje svijet i okolinu oko sebe. Čovjek je u prahistoriji njima izrađivao alat, ali gotovo istovremeno i instrumente. Zbog funkcionalnog jedinstva između psihe i kretanja čovjek je, za razliku od ostalih bića, povlašten. *Kretanje omogućuje komunikaciju (pokreti govornog aparata i geste)* (Vrbanić, 2008:41).

2.2. Komunikacija

Potaknuti razvoj govora i bogaćenjem rječnika možemo tako što pjevamo različite glasove te svojom bojom glasa i izrazom lica, reproducirati različita stanja i raspoloženja. Pjevanjem pjesmica, brojalica u igri ili spontanoj interakciji s djetetom, potičemo djeteta na usvajanje jezičnih struktura i vokabulara (Vrbanić, 2008).

Za razgovor odnosno dijalog, dijete treba naučiti određena pravila. Glazba i njezini elementi prikladni su za učenje toga. Uočavajući svoj iskaz na raznim instrumentima, poštujući stanku, glazba koju dijete samo stvara vodi neposredni dijalog s odgajateljicom, to jest partnerom u skupini, odgovarajući istim ili možda suprotnim tempom, dinamikom ili ritmom. Pjevanjem ili sviranjem možemo izraziti i pozdravljanje, imenovanje, čestitanje i sl. (Vrbanić, 2008).

2.3. Govor i slušanje

Jedna od definicija govora glasi: *Govor je optimalna zvučna ljudska komunikacija oblikovana ritmom rečenice, riječi i slogova. Iz tog proizlazi da je govor opažajno troritamski…kad se u razvoju djetetova glasanja dogode ova tri istodobna ritma, kažemo da je ono progovorilo* (Vrbanić, 2008, prema Škarić, 1988).

Autorica Babić (1989:45) ističe kako ustanovu dječjeg vrtića odnosno predškolsku ustanovu *treba tumačiti kao društveno-kulturni kontekst u kojem se, između ostalog, događaju promjene u govornom razvoju djeteta.* No postojanje ustanove ne mora značiti da ona promiče i djeluje na razvoj govora. Da bi se govor razvijao trebaju biti zadovoljeni određeni uvjeti. Odgajatelj treba biti dobro upoznat sa specifičnostima o samom učenju jezika, ciljevima, zadacima, programskim sadržajima i metodičkim postupcima. Također komunikacija između odgajatelja i djeteta, djece iste ili različite dobi treba biti kvalitetna i obostrana. Aktivnosti u kojima ćemo razvijati govor trebaju biti raznovrsne, prilagođene djeci te zanimljive. Svako dijete treba poticati na izražavanje, no i dati mu dovoljno vremena da se izrazi odnosno *prema svojim vlastitim mogućnostima da ovlada jezikom kao sredstvom komunikacije i sredstvom mišljenja* (Babić, 1989).

Promatrajući čovjeka kao biće, govor mu je prijeko potreban i prirođen. Time autorica Šmit (2001:12) želi reći da govor *osposobljava čovjeka da bude ono biće koje kao čovjek i jest.* Govor odnosno fenomen govora pobudio je veliko zanimanje istraživača kako u prošlosti tako i danas. Da bi istražili taj fenomen, krenuli su od analize dječjeg govora. Njegovim istraživanjem htjeli su pojasniti izvor ljudskog govora, njegovu suštinu i prirodu. U vrednotama govornog jezika (intonacija, ritam, intenzitet, napetost, pauza, tempo, gesta i realni kontekst) vidimo povezanost između jezičnih i glazbenih elemenata (Šmit, 2001). Različite vježbe u kojima dijete elemente glazbe, za cilj imaju slušnu distinkciju koja se tijekom takvih aktivnosti profinjuje pa je i komunikacija kvaliteta, odnosno bolji je verbalni izraz, ali i boja i jačina glasa (Vrbanić, 2008).

Ukoliko se osvrnemo na razvoj čovjeka od početka, prvi oblici izražavanja bili su pjevanje i ritam. Prema tome možemo zaključiti da su ritam i pjevanje emocionalno bliži čovjeku od samog govora. Isti proces možemo uočiti pri razvoju govora kod djeteta. *Ritam i pjevani glas potrebni su djetetu za dobar i pravilan razvoj govora djeteta – oni su njegov prvi zvučni doživljaj* (Šmit, 2001:17). Dijete od samog rođenja na razne je načine u dodiru s ritmom: slušajući uspavanke, igrajući se prstima, prvim koracima, prvim riječima te stvaranjem svojim ritmičkih ekspresija (igre ritmova, brojalice). Dijete uči gledanjem svoje okoline i svojih najvažnijih modela u životu – roditelja te ono prima ritam svoje okoline (Šmit, 2001).

Što se tiče glazbenih sposobnosti, dijete od četiri do šest mjeseci, što su utvrdili znanstvenici, na glazbeni podražaj prekida dotadašnju aktivnost te se okreće prema izvoru zvuka i pokazuje znakove zadovoljstva (Šmit, 2001, prema Henri Moog, ekstenzivna studija, 1976., Njemačka). Moog je mislio da će se dijete prvo primjetiti glazbu s izraženijim ritmom. No prva se glazbena reakcija odnosila na ton odnosno na glazbu s instrumentalnom pratnjom. Zaključak zašto je tome tako je zato što se iz te sklonosti prema glazbenom zvuku kasnije razvija govor i pjevanje. Nakon nekog vremena uz slušanje glazbe javljaju se i pokreti, kao odgovor na melodijske i ritmičke elemente u strukturi. Zbog toga što dijete nema sposobnost apstrakcije odnosno ne može razdvojiti melodiju od ritma, ono odgovara na oba elementa. Znanstvenici su u dječjem spontanom pjevanju uočili korištenje intervala: terci i kvarti te manji intervali od polutona, a ritam pjevanja je vrlo jednostavan. Pri promatranju trogodišnjaka zaključili su da djeca mogu imitirati sva tri elementa: tekst, ritam i melodiju. Opći utisak je bio da su djeca najprije reagirala na zvuk sve tri cjeline sva tri elementa u kojem je glavnu ulogu imao tekst, a visina je još uvijek bila nešto apstraktno (Šmit, 2001).

U četvrtoj godini djetetova života, koje je i optimalno vrijeme za prve glazbene igre možemo uočiti pojavu odnosno stvaranje imaginativnih pjesama. To mogu biti izvorne dječje tvorevine ili kombinacije novih pjesama složene od već poznatih dijelova. U ovim tvorevinama tekst opet ima vladajuću ulogu (Šmit, 2001).

U petoj i šestoj godini životu uočava se veliki napredak u sposobnosti „održavanja ritma“ . Tu sposobnost najbolje uočavamo ukoliko dijete poznaje tekst te ga prati pljeskanjem (senzomotorički sklop). Što se tiče pjevanja, dijete u ovoj dobi može otpjevati pjesmu melodijski točno, no može se dogoditi da je preseli u drugi tonalitet. Tada su ritmičke greške mnogo rjeđe. Ritmički modeli su i dalje jednostavni, dvodijelni,dok bogata melodija ima i dalje primarnu ulogu.

Osluškivanje je dar višeg reda koji je predstadij za slušanje i, što je ono bolje, to će se sa većom sigurnošću očitovati u upoznavanju svijeta zvukova (Vrbanić, 2008:45). Da dijete može čuti i da čuje ne znači samo da je njegovo uho - aparat za slušanje spremno već da i dijete ima želju odnosno zanimanje da primi, sakupi i poveže određene glasove te tako osmisli govor. To je početak komunikacije. *Osluškivanje nam pruža iskustvo, ali u njemu ne prepoznajemo samo predmete i pojave, već i*

raspoloženja, kao i očitovanja osobnosti. Sposobnost osluškivanja je toliko bogata da je gotovo možemo nazvati neizmjernom jer cijeli život djeteta samog i njegovog okruženja je uho koji vraća odgovor ponovno u isto okruženje, ali odgovor obogaćen vlastitim iskustvom (Vrbanić, 2008:45).

U istraživanjima provedenim zadnjih trideset godina, prisutni su dokazi o djelovanju i važnosti glazbe na različita područja razvoja kod djece. (Vrbanić, 2008). Na temelju ovog možemo zaključiti koliko je glazba važna u predškolskoj dobi, koliko zadovoljstvo ona djetetu pruža i koliko mu pomaže u cjelovitom razvoju pa tako i u području govora (Šmit, 2001). *Zbog toga bi glazbene stimulacije valjalo u funkciji prevencije kako poremećaja u ponašanju, tako i poticanja njegovanja estetskog doživljavanja uključiti već u predškolske ustanove* (Vrbanić, 2008:29).

2.4. Glazba zbližava

Glazbu koju možemo navesti kao jedan oblik neverbalne komunikacije, ponekad je jedini zajednički jezik djetetu s i bez teškoća. Zajedničko slušanje muzike i sviranje potiče djecu na uvažavanje svojih vršnjaka. Tijekom svakodnevnog boravka u vrtiću, djeci treba pružiti mogućnost slušanja te poticanja glazbom. Kao dio poticajne okoline, trebali bi se nalaziti i instrumenti, a zajedničko sudjelovanje u glazbenim aktivnostima bi trebalo biti svakodnevno (Vrbanić, 2008).

Kroz glazbene poticaje razvijamo socijalne oblike ponašanja koji najčešće prolaze kroz pet stupnjeva. Za prvi stupanj postavljeno je međudjelovanje djeteta nekim jednostavnim instrumentom (triangl, štapići i sl.)- tako dijete razvija svoje osjetne funkcije i motoričke sposobnosti pa prelazimo na drugu fazu socijalizacije u kojoj se nalazi interakcije između djeteta i odrasle osobe. Zajedno svirajući određeni instrument, sadržana je auditivna diskriminacija te pokušaj imitacije. Treća skupina podrazumijeva da dijete prihvaća određena pravila ponašanja grupe u kojoj se nalazi. Glazbene stimulacija na ovom stupnju su: splet igara u pokretu, plesanje kola i pantomimu što se događa često uz pratnju instrumentima. Četvrti stupanj uključuje interakciju djeteta s partnerom iz skupine. Da bi ta suradnja među djecom bila uspješna, dijete se mora mnogo više potruditi i prilagoditi partneru, za razliku od slučaja kada je u interakciji s odraslom osobom. Tu mogu biti prisutne aktivnosti

zajedničkog sviranja, prepoznavanje partnerovog glasa te plesanje. Najviši stupanj socijalizacije je sudjelovanje djeteta u grupnu igru s vršnjacima i poštivanje pravile takve igre. Ovaj stupanj sadrži igre prebrojavanja, zajedničko sviranje uz poštivanje dinamike, tempa i pauze te glazbene igrokaze (Vrbanić, 2008).

Ukoliko primjenjujemo takav metodički pristup, dijete se brže i uspješnije adaptira ponašanju u skupini te tako otvaramo mogućnost razvoju mnogih djetetovih pozitivnih karakternih osobina. Poradi toga inzistira se na živom izvođenju glazbe u grupnom radu.

3. MEDIJI

Dvadeseto stoljeće obilježeno je širenjem različitih vrsta medija ubrzanim tempom. Mediji su rasprostranjeni u svakom kutku Zemlje te je život danas bez njih nezamisliv. Paralelno s pojavom i samim širenjem medija, raspravlja se o njihovom utjecaju i funkcijama na korisnike. Sve je krenulo od pojave radija. Tada su znanstvenici istraživači krenuli razmatrati odnos medija i primatelja. Sociolozi, komunikolozi i politolozi razvili su niz teorija masovnih komunikacija te su prikupljali empirijska otkrića o pojavi masovnih medija u suvremenom društvu. Nijedna teorija nije uspjela suzbiti sve druge, zato što su nijedna društvena pojava nije statična te u samu prirodu medija masovnih komunikacija obilježava „višak neuhvatljivosti". Posebnu pažnju široke javnosti i stručnjaka neprestano izaziva istraživanje relacije masovnih medija i djece kao najpodložnijeg dijela društva (Ilišin i sur., 2001). Svi mi živimo s medijima te ne bi bilo logično da se bojimo njihove moći te da ih izbjegavamo. Mediji na našu svakodnevicu mogu utjecati tako da je ili unište ili obogate. O tome ovisi naša medijska pismenost odnosno koliko razumijemo medije i jesmo li pasivni korisnici ili uzajamno djelujemo. Medijska pismenost može se postići jedino sustavim odgojem za medije UNESCO 1982. godine traži medijsku pismenost od 19 zemalja potpisnica Deklaracije o odgoju za medije i od drugih razvijenih zemalja svijeta. (Košir i sur. 1999).

3.1. Digitalni mediji

U vrijeme kada su odgajatelji i učitelji preferirali frontalni rad s djecom odnosno učenicima, djeci je najkorisnija kompetencija bila brzina zapisivanja izrečenog te učenje napamet. U današnje vrijeme, vrijeme multimedijskog odgoja i obrazovanja (televizija, radio, telefon, PC) kompetencije koje dijete treba imati postaju složenije jer su osim pisanja i čitanja, potrebne kompetencije koje dolaze do izražaja pri učenju uz televizijske, radijske emisije i korištenje kompjuterskih izvora informacija. Na ovaj način saznajemo o različitim tipovima učenja: vizualni, auditivni, praktični, kombinirani i sl. U danas dominantnoj teoriji učenja, konstruktivističkoj teoriji te

samom kurikulumu mediji su vrlo važni. Mediji su važni za organizaciju iskustava i uvjeta učenja. *U kurikulumu, možemo ih odrediti kao posrednike iskustava ili elemenata podražaja na temelju kojih dolazi do određene reakcije. Oni se ostvaruju na svim strukturnim razinama kurikuluma, posebice u sadržajima i organizaciji učenja i poučavanja.* (Matijević M., Topolovčan T., 2017:39). Oni pružaju mogućnost učenja istraživanjem i rješavanjem problema, projektno i suradničko učenje, učenje igrom i usmjereno prema djelovanju te situacijsko učenje.

3.2. Audiomediji

U didaktičkoj literaturi se najčešće govori o podjeli medija prema osjetilima koja koristimo pri upotrebi (uho i oko). Tada govorimo o auditivnim medijima te o vizualnim i audiovizualnim medijima (Matijević M., Topolovčan T., 2017 prema Bognar i Matijević, 2005; Cindrić, Miljković, Strugar, 2010; Kerres, 2013; Poljak, 1980). Auditivni mediji podrazumijevaju sve uređaje preko kojih možemo snimati i reproducirati zvuk. Primjerice, Mp3 elektronički uređaji za reprodukciju digitalnih audiodatoteka te mobilni telefoni koji imaju instalirane aplikacije koje omogućuju snimanje i reprodukciju zvuka. Za odgojno-obrazovne potrebe mogu se koristiti svi oblici glazbe, glasanje životinja, audiopriče i sl (Matijević M., Topolovčan T., 2017).

3.3. Radio

Ilišin i sur. (2001) u istraživanju o korištenju masovnih medija iznose da djeca najučestalije gledaju televiziju, zatim slušaju radio, čitaju tisak za mlade, a na kraju je korištenje kompjutera. Trebamo naravno uzeti u obzir da je istraživanje iz 2001. te se mnogo toga do danas promijenilo zbog naglog povećanja broja medija i napretka tehnologije.

Radio je poseban medij iz razloga što je svugdje prisutan – u autu i ostalim vozilima, u trgovinama i kafićima, poslovnim prostorima i tvornicama odnosno nema prostora gdje ovaj medij ne predstavlja zvučnu kulisu. (Ilišin i sur., 2001). Radio u ovom pogledu ne zaokuplja našu pažnju u potpunosti već s enjegove poruke utiskuju u podsvijest (Košir i sur., 1999). Razlozi zbog kojega se sluša radio su: slušanje vijesti,

kao medij za komunikacije u kontakt-programima, no ponajprije poradi glazbe. Biranje radio postaja ponajviše ovisi o tome što želimo slušati te se može pretpostaviti da je slušanje radija uvelike povezano sa slušanjem omiljene glazbe pogotovo kod mlađe populacije. U ovom istraživanju za radio se postavilo dva indikatora. Prvi indikator koliko djeca prosječno slušaju radio, a drugi koju glazbu vole slušati. Četvrtina djece nema naviku slušanja radija, a većina ih radio sluša jedan do dva sata na dan, što je vrlo zanimljivo. Iz rezultata je vidljivo da biranje radio postaja ovisi o spolu, dobi, ekonomskog statusa, školskog uspjeha i stupnju obrazovanja roditelja (Ilišin i sur., 2001). Košir i sur. (1999) navode kako je svaki dan na radio postajama bilo bar ponešto za djecu. Primjerice, emisije za mlade o problemima u školama, subotom od 8 sati i 10 minuta „Tko je dežurni“, za najmlađe „Priča za laku noć“ koja se emitirala svaku večer od 19.45 sati do 20 sati. Dramski program Hrvatskog radija emitirao je nedjeljom radiodramske igre za djecu i sl.

Danas se također može pronaći emisije za djecu koje govore o raznim sadržajima na Hrvatskom radiju. U tim emisijama za djecu, najčešće i sudjeluju sama djeca-pričanjem o temi, javljanjem preko telefona, iznošenjem svojih mišljenja i slično. Odgojna i obrazovna uloga radija postiže se i čitanjem raznih priča namijenjenih djeci. Na internet stranicama Hrvatskog radija[1] možemo pronaći emisije koje su prikladne odnosno koje se emitiraju za djecu. U kratkom opisu emisije stoji kako se zove, kada se emitira te koji joj je sadržaj. Primjerice, ima i emisija „Priča za laku noć“, koja se emitira svakoga dana od 19.48 - 20.00. Praćenjem emisija prilagođenih djeci, pružamo im razvoj estetske ljepote te koristimo edukativne strane medija.

Radio ima prošlost, sadašnjost i budućnost. Prošlost jer je medij koji širi glazbu i te prenosi glas kulture. Sadašnjost poradi oglašavanja, a budućnost jer se daleko čuje, a blizak nam je.

3.4. Televizija, internet i YouTube

Marshall McLuhan (1964) šezdesetih je godina analizirao utjecaj televizije na kulturu i intelektualni život ljudi čime je pobudio veliki interes za tu temu. On je tvrdio

[1] https://radio.hrt.hr/emisije/?fcontent=8&fch=0&q=&generic=0

da je put kojim se poruka prenosi mnogo važniji nego sama poruka („medij je poruka“) te je objasnio glavne razlike između televizije i tiskanih medija. Televizija upravlja i utječe na čovjeka najviše svojim uvjerljivim živim slikama koje pridonose autentičnosti televizijskog sadržaja. No ta je stvarnost uvijek samo konstrukcija stvarnosti zbog toga što ona koristi jednosmjerni komunikacijski kanal, odnosno oni koji snimaju i prenose određene vijesti biraju kako će to izgledati i na koji način će to ljudima prikazati. Televizija je medij koji i danas dominira kao izvor informacija, znanja i zabave. No internet je polako ugrožava (Car, 2010).

Među televizijom i internetom postojao je jaz sve dok su videosadržaji bili prevelike veličine da bi bili dostupni na internetu. No pojavom videosadržaja na internetu, taj jaz se smanjio. (Car, 2010). Internet predstavlja svjetsku računalnu mrežu, odnosno može se reći i mrežu svih mreža gdje je razmjena informacija slobodna. Internet predstavlja novi medij koji donose brojne nove mogućnosti i razne načine komuniciranja.[2] S obzirom da je Internet sastavni dio našeg života ne možemo i ne smijemo zabraniti djeci da se koriste istim. Internet ima brojne mogućnosti, no skriva i mnoge opasnosti. Treba djecu naučiti da budu oprezni i odgovorni. Računalo bi također trebalo biti smješteno u zajedničkoj prostoriji gdje roditelji mogu vršiti nadzor nad onime što dijete radi. Djeca najčešće koriste internet za igranje različitih igrica, pretraživanja sadržaja, slanje poruka ili za društvene mreže. Sve to omogućava djeci proširivanje i obogaćivanje znanja i povezanost sa vršnjacima. Djeci treba objasniti da im internet može uvelike pomoći u učenju i da putem njega mogu doći do brojnih zanimljivih informacija, ali i da internet krije i brojne opasnosti te je važno biti oprezan.[3]

YouTube *je popularna mrežna usluga za razmjenu videozapisa na kojoj korisnici mogu postavljati, pregledavati i ocjenjivati videozapise.* Za postavljanje određenog sadržaja, potrebno je biti registriran na toj mreži, no za pregled raznih videa nije potrebno, osim sadržaja koji nije primjeren za osobe mlađe od 18 godina. Na

[2] Cvetana Krstev. *Internet.* Pribavljeno 27.08.2018., sa http://poincare.matf.bg.ac.rs/~cvetana/Nastava/Materijal/Internet-v2.pdf

[3] Tamara Brezičević, dipl.soc.radnica. Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti. *Djeca i Internet.* Pribavljeno 27.08.2018., sa http://www.zzjzbpz.hr/images/stories/OVISNOSTI/Djeca-i-siguran-internet.pdf

YouTubeu mogu se pronaći razni videozapisi – od izrade raznoraznih stvari, crtića, filmova, pjesama, pomoć pri korištenju nečeg i sl. Vrlo je korisna mreža za sve uzraste.

4. VAŽNOST ČITANJA DJECI OD NAJRANIJE DOBI

Osnovne potrebe u životu svakog čovjeka pa i djeteta su potreba za hranom, igrom, zdravljem, ljubavlju. Mnogi su rezultati istraživanja čitanje i pripovijedanje djeci stavili u rangu s zadovoljavanjem njihovih osnovnih životnih potreba. Svako dijete rađa se s određenim biološkim, socijalnim i spoznajnim potencijalom. Prvih 18 mjeseci djetetu je vrlo bitna i važna roditeljska blizina te ono stvara i oblikuje odnos sa svojim roditeljima. Dijete kroz taj odnos razvija svoje povjerenje i sigurnost što mu omogućuje istraživanje svijeta oko sebe. Djetetovo iskustvo te kvalitetni odnosi imaju vrlo velik utjecaj na njegov psihofizički razvoj te doprinose lakšem učenju u daljnjem životu (Radonić i Stričević, 2009).

Kao što je i u prethodnim poglavljima naveden pozitivan utjecaj glazbe na djecu, čitanje djeci također ima izniman utjecaj- na razvoj govornih sposobnosti i bogaćenje djetetova rječnika te doprinosi razvoju sluha i slušanja. Također, upoznaje dijete sa svijetom mašte i umjetnosti te pozitivno utječe na razvoj mišljenja i logičkog zaključivanja, promatranja, opažanja i pozornosti. Roditelji trebaju zadovoljavati djetetove urođene potrebe kako bi se njihove prirodne predispozicije što kvalitetnije razvile. Čitanje je važno za misaoni i intelektualni razvitak. Prve spoznaje koje dijete doživi, temelj su za daljnje usvajanje znanja i vještina. Čitanje pomaže i pri tome da se dijete lakše otvori te da stvara osjećaje za društvo kao i razgovor o pročitanom te postavljanje raznih vrsta pitanja i odgovaranje na iste. Djeca slušanjem mnogo uče o pravilima čitanja, bilo to odgajateljevo čitanje ili slušanje priče kroz određeni medij. Osim toga, razvijaju se i predčitačke vještine te se stvaraju navike privikavanja na pisanu riječ što dovodi do rane pismenosti (Radonić i Stričević, 2009).

4.1. Odabir priče prema djetetovoj dobi

Do djetetove druge godine, prče trebaju biti kratke, ritmične i nježne – poput uspavanki, tapšalica i kratkih priča s rimom (Velički i Katarinčić, 2011, prema Velički 2013). Djeca u drugoj i trećoj godini života, prilikom slušanja uključuju cijelo svoje biće tijelo i ponavljaju riječi koje su čuli od pripovjedača. U ovom se razdoblju

preporučuju igre s prstima i kraće priče s rimom (Velički, 2013). Također, odgajatelj ili pripovjedač priče treba imati na umu djetetovo doživljavanje priče. U razdoblju od treće do pete godine života, govor i dalje predstavlja zvučno i glasovno iskustvo te osjetilni doživljaj te se preporuča nastavak ritmiziranih i rimovanih priča. Međutim, postepeno se uvode priče sa čudesnim elementima te se postepeno prelazi na duže bajke. Auorica Velički (2013) izdvojila je tri najvažnija obilježja koja priča za djecu stariju od tri godine mora imati. *Priča mora sadržavati određenu akciju, dok je radnja podijeljena u nekoliko epizoda. Likovi bi trebali biti pojednostavljeni i u priči bi trebalo nekoliko puta ponoviti određeni dio. Pripovjedač prilikom odabira priče mora si postaviti sljedeća pitanja: „Sadrži li radnja akciju koja je raspoređena u manje epizode bez lomova i nepotrebnih komplikacija? Je li svaki događaj jedna maštovita slika koju čine jednostavni, djetetu poznati elementi? Jesu li likovi jednostavni i karakterno lako odredivi? Ima li ponavljanja u priči?* (prema Velički, 2013: 53).

Ističe se ponavljanje štiva jer to djetetu omogućuje slušanje poznatog, pri čemu mu se pruža napetost te mogućnost iznenadnog obrata. Također, priče bi se trebale odabirati u skladu s tijekom godine i blagdanima koji odgovaraju kulturi društva. No prema autoru Bettelheimu (2000) vrlo je teško odabrati, zapravo nemoguće, odgovarajuću priču za dijete, koja će se njemu najviše sviđati i biti mu najvažnija. Roditelji, kao i odgajatelji, trebaju slijediti dijete i promatrati njegove interese te pratiti kakve osjećaje priča u njemu budi.

5. ULOGA ODGAJATELJA

Odgajatelj posjeduje mnoge kompetencije, ali možemo reći da je temeljna kompetencija dobrog odgajatelja, kompetencija za učenje odnosno otvorenost, spremnost i sposobnost na cjeloživotno učenje. Odgajatelj treba biti spreman na konstantno profesionalno napredovanje, treba biti otvoren za nove spoznaje te na trajno usavršavanje. U današnjem vremenu ima mnogo izazova i društvenih zahtjeva u dječjem okruženju te to dovodi do potrebe za redovitim propitivanjem kompetencija odgajatelja te prilagođavanje novim situacijama (Habuš Rončević, 2014).

U području metodike glazbene kulture potreba za usavršavanjem je u skladu sa zahtjevima današnjice, koja je prepuna konstantnih promjena i sa humanističkom koncepcijom ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Ritmu današnjeg življenja, koji je vrlo ubrzan i stresan, potrebna je glazba više no ikad, kako djeci tako i odraslima (Habuš Rončević, 2014).

Uvođenje učenika u glazbenu kulturu, upoznavanje elemenata glazbenog jezika, razvijanje glazbene kreativnosti i usvajanje mjerila za kritičko *i estetsko procjenjivanje glazbe preduvjet su za izgradnju kvalitetnog i zdravog društva, društva čije vrijednosti počivaju na bogatoj kulturnoj baštini i društva koje se sprema svoje vrijednosti podijeliti u zajednici europskih naroda u koju se sprema ući* (Habuš Rončević, 2014, prema Košta, 2009:114).

Zahtjev o stalnom razvoju kompetencija, iznesen je u Nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te tako i glazbeno obrazovanje odgajatelja ima određene kompetencije: slušanje i upoznavanje glazbe, pjevanje, sviranje, ritamske i melodijske improvizacije te izvođenje glazbenih igara (Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje, 2014). Istraživanja su pokazala da se (neki) odgajatelji uglavnom koriste pjevanjem kao najčešću glazbenu aktivnost te tako zanemaruju ostale glazbene aktivnosti poput sviranja raznih instrumenata i slušanje klasične glazbe pa tako i audiopriča (Habuš Rončević, 2014, prema Miočić, 2009).

Uloga odgajatelja prema novoj paradigmi je usmjerena na razvoj kreativnog i kritičkog glazbenog mišljenja djece te razvoj njihovih glazbenih kompetencija. Glazbene

aktivnosti ne potiču samo razvoj glazbenih kompetencija nego doprinose i razvoju motorike, koncentracije, osjećaja za lijepo, ritam i pokret, jačanje komunikacijskih vještina, apstraktnom mišljenju i sl (Habuš Rončević, 2014).

Odgojitelj ne vodi glazbene aktivnosti, već pušta djecu da samoinicijativno čine ono što žele, a odgajatelj stvara materijalno-prostorne preduvjete za odvijanje takvih aktivnosti. Veliku pažnju treba posvetiti uređenju, smještaju i opremi glazbenog centra u skupini u kojoj boravi. Kvalitetan prostor odnosno glazbeni centar dopušta djeci aktivno bavljenje glazbom, samostalnost te suradničko ostvarenje glazbenih aktivnosti. U njemu trebaju biti razni instrumenti kako bi se uključivala djeca različitih glazbenih sposobnosti te ga treba smjestiti pokraj centar gdje se odvijaju bučnije djelatnosti poput centra građenja (Habuš Rončević, 2014).

Odgajatelj bi trebao usmjeravati aktivnosti prema suradničkom učenju djece zato što je poznato da je učenje djece sukonstruiranje (Slunjski, 2013). Treba poticati zajedničko pjevanje, plesanje i sviranje. Dokumentacijom koju prikuplja (fotografije, videozapisi i sl) odgajateljeva zadaća je nastojati razumjeti i poticati dječje interese i njihov kako sadašnji, tako i daljnji glazbeni razvoj te na temelju toga planirati buduće glazbene poticaje (Habuš Rončević, 2014).

Djecu treba poticati na uočavanje određenih glazbenih elemenata i pomoći im u težim glazbenim aktivnostima. U dječjem spontanom procjenjivanju; tko je bolje pjevao, otplesao i slično.; svojom sposobnošću dobre komunikacije treba olakšati takve rasprave. Direktno vođene aktivnosti nisu u prvom planu već odgajatelj treba biti fleksibilan te spreman na odstupanje od unaprijed planiranih zadaća i aktivnosti. Kompetentan odgajatelj u aktivnosti, ne samo glazbenim, prati djecu, njihove potrebe i interese te razvojne mogućnosti (Habuš Rončević, 2014).

6. AUDIO PRIČE

6.1. Audio priče u kojima je glazba dramaturški element

U ovom poglavlju odvojila sam audio priče u kojima je proces nastanka glazbe povezan s procesom nastanka predstave. U ovim audio pričama glazba ima središnju ulogu i nije samo dodatak te ona nosi priču.

6.1.1. Sergej Sergejevič Prokofjev: Peča i Vuk

Sergej Sergejevič Prokofjev je ruski skladatelj, koji je vrlo brzo savladavao sve vrste žanrova te je tako postao jedan od najutjecajnijih i najznačajnijih skladatelja dvadesetog stoljeća.[4] Začetnik je neoklasicizma i kubizma u glazbi, a u svojim kasnijim djelima vraća se ruskoj glazbenoj tradiciji 19. stoljeća i lirskoj melodiji. Rođen je 23. travnja 1891. godine u ukrajinskom selu Soncivka te je potomak ruskih doseljenika. Klavir je svirao od malih nogu, a učiteljica u tome bila mu je majka. Prije spavanja, slušao je skladbe Beethovena, Chopina, Liszta, i Čajkovskog. U dobi od trinaest godina primljen je na Konzervatorij u Sankt Peterburgu, čime postaje najmlađim studentom ikad primljenim. Sergejev opus broji 14 opera, 11 glasovirskih sonata, 9 baleta i 7 simfonija. Neka od njegovih najpoznatijih djela su opere "Zaljubljen u tri naranče", "Plameni anđeo", "Kockar", "Rat i mir", te baleti "Romeo i Julija" i "Pepeljuga".

U njegovom stilu možemo prepoznati njegovu ljubav prema bajkama i dječju nevinost. Jedno od njegovih najbolje prihvaćenih i poznatih djela za djecu je simfonijsku priču "Peća i vuk". Ovu simfonijsku priču napisao je kako bi se djeca upoznala s različitim instrumentima u orkestru. Svaki instrument predstavlja drugog lika. Djelo je napisao za samo četiri dana, a praizvedba je održana u Moskovskom dječjem kazalištu 2. svibnja 1936. godine. Film nastao na temelju Prokofjeve glazbe "Peća i vuk" osvojio je Oscara za najbolji kratkometražni animirani film 2008. godine.

[4] *Sergejev Prokofjev*. Pribavljeno 05.06.2018., sa https://hr.wikipedia.org/wiki/Sergej_Prokofjev

Umro je 5. ožujka 1953. godine, isti dan kada i Staljin. Uuzrok smrti pripisuje se moždanom krvarenju. Živio je blizu Crvenog trga i zbog gomile koja je dolazila oplakivati smrt vođe, Porkofjevljevo tijelo još je tri dana ostalo u stanu.[5]

Kratki sadržaj

Peća je bio dječak koji se jednog dana igrao na livadi. Tamo je bila patka koja se igrala u bari jer je jako voljela vodu. Na grani se nalazila Pećina prijateljica ptica s kojom je bio svaki dan. Tada se pojavila mačka, koja je ugledala pticu i htjela ju je pojesti. Peća je upozorio ptičicu u zadnji tren te je ptica poletjela i upitala patku "Kakva si ti to ptica kad ne možeš letjeti?" Patka joj je odgovorila: "A kakva si ti to ptica, a ne možeš ni plivati?"

Zatim stiže djedica koji Peću odvodi u dvorište kako ga ne bi napao vuk, no Peća se ne boji vuka. Ipak odlazi u kuću jer je bio dobar i poslušan dječak. Kada su ušli u dvorište pojavio se vuk. Bio je velik i sive boje. Patka je odmah izašla iz bare i počela trčati prema dvorištu, ali ju je vuk uhvatio. Peća je požurio dohvatiti jednu granu i popeo se na drvo. S ptičicom dogovara kako će uhvatiti vuka te je Peća donio konopac kojim je ptičica omotala vuka oko drveta. Dolaze i lovci i vidjeli su uhvaćenog vuka. Iz njega je još uvijek dopirao zvuk patke. Peća nije čekao nego je zamolio lovce da nakon što spase patku, poštede vuka i odvedu ga u zoološki vrt. Lovci su odlučili poslušati Peću i ostaviti vuka na životu. Spasili su patku koja se opet mogla igrati sa svojim prijateljima na lijepoj livadi s drvećem i barom (Prokofjev, 2016).

O audio priči

Slikovnica je napisana prema skladbi (i muziku i tekst napisao je sam Prokofjev) te je vrlo pogodna za upoznavanje djece s dobrom i kvalitetnom glazbom te stvaranje glazbene kulture kod djece.[6] Svaki lik u priči predstavljen je određenim instrumentom odnosno glazbalom – Peću predstavljaju gudači instrumenti, mačku klarinet, ptičicu flauta, patku oboa, vuka tri roga, djedicu fagot, lovce veliki bubnjevi.

[5] *Zanimljivosti o Prokofjevu, današenjem slavljeniku*. Pribavljeno 05.06.2018., sa http://www.ziher.hr/prokofjev/

[6] *Šta da slušam danas*. Pribavljeno 05.06.2018., sa https://stadaslusamdanas.wordpress.com/2012/11/04/05-11-sergej-prokofjev-peca-i-vuk/

Ovu priču možemo vrlo lako naći na policama knjižnica u obliku slikovnice, no i na internetu te je kao audio priču predstaviti djeci. Preslušavajući ovu simfonijsku bajku koristila sam se internetom. Može ju se slušati preko Youtubea (https://www.youtube.com/watch?v=yUN5VFaZAVI) ili preko aplikacije „Deezer“ (https://www.deezer.com/us/album/6701420), koja je dostupna na internetu i mobilnim uređajima. U ovim primjerima u audio priči se isprepliće pripovjedač nakon kojeg slijede instrumenti. Na početku priče, pripovjedač kazuje koji lik je koji instrument te nakon toga kratko svira instrument. Kada krene priča, pripovjedač ispriča nekoliko rečenica, a zatim slijede instrumenti ovisno o kojem liku se radi. Smatram da je priča vrlo zanimljiva i dinamična te djeca mogu mnogo naučiti o raznim instrumentima na zanimljiv način. Istovremeno, priča nije dugačka i teška pa je djeca mogu pratiti i razumjeti. Štoviše, možemo ih na razne načine upoznati sa pričom pa onda pustiti audio priču.

Također sam pronašla izvedbu ove simfonijske bajke „The Netherlands Philharmonic“ odnosno nizozemskog orkestra, koji tijekom svoje izvedbe imaju na instrumentima postavljene kamere što je vrlo zanimljivo za pogledati (https://www.youtube.com/watch?v=4RePOlD0EcY). U ovoj izvedbi naravno nema teksta, no kad se djecu upozna s pričom, oni je lako pamte te im možemo omogućiti doživljaj orkestra, raznih instrumenata i načina na koji se skladba izvodi na njima.

U izvedbi „The Vancouver Symphony“ orkestra, Bramwell Tovey, koji je u ulozi dirigenta i pripovjedača, učinio je to na vrlo zanimljiv način. U dijelovima se isprepliću instrumenti i njegovo prepričavanje te mahanje dirigentskim štapićem što izgleda vrlo zanimljivo, profesionalno i teško izvedivo. U pripovijedanju izmjenjuje svoj glas te mu je mimika u skladu s radnjom priče. Gledaoci ovakve izvedbe, mogu biti djeca, mladi i odrasli (https://www.youtube.com/watch?v=MfM7Y9Pcdzw).

6.1.2. Branimir Sakač: Instrument Čarobnjak

O autoru

Branimir Sakač je hrvatski skladatelj (Zagreb, 5. VI. 1918 – Zagreb, 29. XII. 1979). Studirao je kompoziciju na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Godine 1965. utemeljio je eksperimentalnu grupu FONAT (Fonoplastički atelje-teatar). Sakač je uz M. Cipru i

N. Devčića bio jedan od najstarijih avangardista hrvatske glazbe XX. st. Premda im je svima ishodište bilo u folkloru i kasnoromantičkoj estetici, Sakačev put k novomu značio je gotovo radikalan prekid s tradicionalnom estetikom uz asocijativno sadržajan angažman. Skladao je orkestralnu, vokalnu, vokalno-instrumentalnu, komornu i solističku glazbu (osobito za glasovir) te glazbu za magnetofonsku vrpcu. Dobio je Nagradu »Vladimir Nazor« za životno djelo (1978).[7]

Kratki sadržaj

U ovoj audio priči Branimir Sakač ujedno upoznaje djecu s raznim instrumentima, ali oni su i glavni likovi što je vrlo zanimljivo i lako za praćenje priče. Priča se odvija u glazbenoj trgovini, noću, dok Mjesec jako sja.

Također je zanimljivo zato što lik koji započinje priču ima glas djeteta, kojemu je dosadno u trgovini jer nema igračaka ni ničeg ostalog te se želi zaigrati svojim tonovima. Zamolio je svog prijatelja Mjeseca da sja. Uvrijedio je violinu zato što je on uvijek „ugođen“, a njene žice nisu. Priča ide tako što svaki instrument govori svoj najbolje značajke- dubinu i visinu tona, tempo, dinamiku i slično. Nakon violine, koja se hvali svojim kako dubokim, tako i niskim tonovima; svojim tempom - može svirati brzo i vrlo polagano. Tada poziva svoje prijatelje instrumente kako bi pokazala svoju slobodnu kretnju. Oni pristaju, a ona se sjedne na sredini. Mjesecu je bio ovaj prizor vrlo zanimljiv te je još jače zasjao.

Nakon njezine izvedbe javlja se jedan limeni instrument - heligon. On ih opominje da se ponašaju kao da su sami na svijetu - ne daju mu da zaspi, a s druge strane, što si oni umišljaju da samo oni to mogu - može i on, samo malo dublje. Upomoć mu priskače njegov prijatelj bubanj, koji se oglasio kako bi nastao mir. Slijedi heligonov nastup. Nakon kojeg ga je samo bubanj pohvalio; ostalima se to baš i nije sviđalo naspram nježne svirke violine. Heligon prigovara svojim prijateljima da su izbirljivi i hvali se da nitko ne može svirati duboko i tako osjećajno kao on. Na spomen osjećajnosti javlja se violončelo, koja je njegova domena te moli ostale da poslušaju. Nakon izvedbe violončela javlja se kontrabas, koji pohvaljuje i cijeni violončelovu osjećajnost, plemenitost i dostojanstvo, a kod heligona poštuju duboke tonove.

[7] Branimir Sakač. Pribavljeno 29.08.2018., sa http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=54108

Ističe da i on, kontrabas, ima duboke tonove. Naglašava da neka se nitko ne hvali onim što ima jer svaki posjeduje ono što nema drugi. Navodi primjer sebe i heligona, koji imaju duboke tonove, no oni su različiti. Mjesec se divio mudrosti starog kontrabasa. Kontrabas tako zaključi da najbolje zvuče onda kada se sjedine i sviraju svi zajedno. Poziva violinu, violončelo, violu (koja vrlo rado pristaje i naziva ga djedom) te spominje sebe jer oni su svi zajedno vrlo bliski rod- gudački instrumenti. Kreću svi zajedno svirati. Mjesecu se to jako svidjelo te zasja još jače. Tada su instrumenti krenuli svirati brže i glasnije. Usred svirke, javlja se jedan instrument vojničkog, odmjerenog držanja i zaustavlja svirku - bila je to trublja ili trompeta. Hvali se kako može svirati dugo i polagano, brzo i okretno, tiho, ali i jače od svih njih te se želi natjecati sa svojim najtežim protivnicima od kojih svira oktavu više, no i dobrim prijateljima, „pozaunama“. Oni se na to uvrijede i kaže da ih ne zove tako. Oni se zovu tromboni i neka to upamti. Tromboni se rado priključuju te pozivaju korne ili rogove da isto zasviraju s njima. Rogovi govore da je njima svejedno kako ih nazivaju, ali ne žele nas uključiti jer su odviše nježni i plemeniti da bi se natjecali s njima. Ne žele kvariti njihov lijepi ton i suprotstavljati se njihovoj velikoj snazi. Zatim sviraju rogovi, nježno i tiho. Javljaju se tromboni, koji se ne boje natjecanja te pokazuju svoj jako zvuk. Heligon se isto želi pridružiti natjecanju. Trompeta je nestrpljiva i želi krenuti. Ksilofon će dirigirati. Kreće natjecanje te po završetku su svi priznali da je trompeta bila najglasnija, iako su i tromboni bili dobri. S time se nije slagao piccolo, mala frula, koja svira jako visoko te smatra da je on ipak jači od nje. Fagot se isto javlja da se može mala frula natjecati, ali da onda trebaju njega poslušati te su se svi nasmijali jer je on bio stara šaljivdžija. Počinje svirati mala frula te kontrabas, svojom mudrošću opet ističe da je svaki od njih najbolji na svom mjestu. Fagot želi samo odsvirati, no neće se natjecati te je svih zabavljao i nasmijao jer to mu je bio i cilj. Kontrabas poziva obou da i ona nešto odsvira no ona je promatrala Mjesec, ali nije odbila poziv. Kreće svirati i traži da je prate ostali instrumenti, no nastaje pomutnja jer trebaju dirigenta. Javlja se klarinet, koji je jedan od rijetkih koji nije svirao danas, no ne smeta mu, on daje znak za početak i dirigira. Svi instrumenti sviraju zajedno, složno i lijepo. Klarinet ih zaustavlja jer se umorio od dirigiranja. Lakše mu je svirati brze note te zasvira i on. Najprije brzo, a onda tiho i polagano. Svima se sviđala klarinetova svirka. Probudile su se i lutke i životinje u trgovini te slušaju svirku. Kontrabas ustade i predloži da

sviraju baš svi instrumenti zajedno nešto veselo i traži prijedloge. Tu nastane kaos jer svatko je želio svirati svoje. Kontrabas ih zaustavi i kaže da će on odlučiti. Najprije onu kompoziciju o bumbaru koji je letio i brundao plašeći djecu. Započinju složno i lijepo. Zaključno, priča kontrabas, najviše se postiže slogom i zajedničkim radom, a svaki instrument je čarobnjak za sebe, no najljepše zvuče kad si međusobno pomažu. Mjesec tada zađe preko prozora te u trgovini više nije bilo svjetla i instrumenti se počinju stišavati. Mjesec je dao za pravo kontrabasu i ponovio je te riječi te otišao svojim putem.

Razlog zbog kojeg sam sadržaj pomno obradila je taj da se vidi koliko je dobro Sakač osmislio ovu priču. Djeci pruža mogućnost upoznavanje pojma orkestra, koje sve instrumente orkestar sadrži, kako svira svaki od njih, koje tonove proizvodi, kakvu dinamiku i tempo ima. U priči se ne spominju riječi dinamika i tempo nego se priča o osjećajnosti, brzini ili sporosti instrumenata odnosno riječi su prilagođene djeci. Sakač govori o važnosti dirigenta u orkestru i pomoću riječi „prijatelji“ objašnjava tko je kome srodan u orkestru i tko s kim najčešće svira. Na kraju priče upoznaje djecu i sa Bumbarovim letom (skladatelj Nikolaj Andrejevič Rimskoi-Korsakov), a pouka koja je na kraju jasno je izrečena. Najviše se postiže slogom i zajedničkim radom, a svaki instrument (dijete) je čarobnjak za sebe, no najljepše zvuče kada si međusobno pomažu.

Audio priča traje 35 minuta. Ukoliko je zainteresiranost djece za glazbu, za instrumente uz prethodno usvajanje određenih pojmova poput brzine ili tempa, upoznavanje raznih instrumenata, djeca mogu zadržati pažnju toliko vremena. Uz samu priču možemo im pružiti i doživljaj slike pomoću projektora (na slici neka bude onaj instrument koji tada svira) ukoliko smatramo da ćemo djeci tako lakše zadržati pažnju. Ovom audio pričom dajemo djeci mogućnost stjecanja određenog znanja iz glazbenog, no i dajemo na važnosti prijateljstvu i međusobnom surađivanju.

6.2. Audio priče u kojima je glazba kulisa

U ovim audio pričama glazba se podudara s likovima te se na glazbi igra i ona sudjeluje. Instrumentacija glazbe stavlja određene naglaske, glasove i zvukove te u priči.

6.2.1. Hans Christian Andersen: Ružno pače

O autoru

Hans Christian Andersen rođen je 2. travnja 1805. godine u Danskoj. Nakon smrti njegova oca, majka se sama brinula za njega i radila više poslova. Htjela je da Andersen nauči neki zanat, no on je na umu imao nešto drugo. Sam, bez ikakve financijske pomoći, sa četrnaest godina odlazi u Kopenhagen gdje upisuje kazališnu školu, no put dokazivanja nije bio lagan te je kratko vrijeme proveo tamo. Mnogo je putovao te je pisao putopise, romane, napisao je razna djela za djecu poput: „Snježna kraljica“, „Mala sirena“, „Carevo novo ruho“, „Princeza na zrnu graška“ itd..
Umro je u Kopenhagenu, 4. kolovoza 1875. godine.[8]

Hans Christian Andersen jedan je od najomiljenijih dječjih autora. Njegove bajke, odnosno kratke priče, nisu samo lijepe već one koje je pisao u kasnijoj fazi svoje karijere, obrađuju ozbiljne društvene probleme. *To možemo povezati s njegovim kritičkim angažmanom spram problema njegova vremena i umjetničkih pokreta koji su utjecali na njegovo književno djelo* (Mellor, 2017:15).

Naspram Gimmovih bajki, u Andresenovim bajkama ima mnogo manje nasilja te su primjerenije mlađoj djeci. Njegovi likovi nailaze na mnoge kušnje i razne situacije. *U njegovim bajkama dobro i pravda prevladava nad zlim, ljudske vrline i mane, pravilni i nepravilni ljudski postupci su transparentni* Delaš, Dragun, 2007:72). Treba pružiti djeci mogućnost da se i prije škole susretnu s bajkama, a kasnije da proširuju svoje spoznaje i znanja (Delaš, Dragun, 2007).

[8] Hans Christian Andersen. Pribavljeno 29.08.2018., sa https://hr.wikipedia.org/wiki/Hans_Christian_Andersen

Kratki sadržaj

Jednog proljetnog dana na imanju dobrog seljaka, u gnijezdu mame Patke, izleglo se neobično pače. Bilo je različito od svojih sestara i braće. Bilo je veliko i ružno. Ostali pačići iz tog gnijezda su mu se rugali pa ga je čak i vlastita mama zanemarivala prilikom hranjenja i nije ga htjela upoznati s ostalim životinjama. Jadno pače nije imalo ni jednog prijatelja na imanju jer su mu se životinje rugale i izbjegavale ga. Nije mu preostalo ništa drugo nego otići s imanja. Stigla je jesen i malom pačiću je bilo sve hladnije. Pokrivao bi se lišćem da se bar malo zagrije. Tako je uspio preživjeti jesen, ali poslije jeseni dolazi zima i vrijeme je bilo sve hladnije i hladnije a počeo je i snijeg padati. Nakon što je pačić dugo lutao, naišao je na malu seosku kućicu u kojoj je živjela bakica, njena kokoš i mačak. Bakica ga je nahranila i ugrijala nakon što su ga životinje spazile na dvorištu. Dala mu je probni rok od tri tjedna kako bi vidjela hoće li snesti jaje odnosno imali li ona od njega koristi. Vidio je pačić da mu tu nije mjesto te se zaputi dalje. Stiglo je i proljeće, a prolazeći pored potoka i rječica nije se ni usudio pogledati u vodu da ne bi vidio svoj ružni lik na njenoj površini. I tako, lutajući, slučajno stigne do jezera. Ugledao je jato njemu posebno lijepih i velikih ptica. Imale su kao snijeg bijelo perje i duge lijepe vratove. Pačić nikada do tada nije vidio labudove i nije znao kako su oni lijepi pa sav zbunjen uđe u vodu da bi im prišao bliže i bolje ih pogledao. Ali tek što je dotaknuo površinu jezera primijetio je isto tako lijepi bijeli lik kako se odražava na površini vode točno ispred sebe. Iznenadio se, okrenuo se i lijevo i desno da vidi gdje se to skriva taj tako lijepi labud. No u njegovoj blizini nije bilo nikog shvatio je da se to njegov lik odražava na površini vode i pačić je bio toliko zadivljen svojom ljepotom da nije mogao odvojiti pogled od svog lika. Tada su ostali labudovi došli do njega i radosno ga pozdravili i poželjeli mu dobrodošlicu. Mali ružni pačić, sada prekrasan bijeli labud, našao je svoj dom i ljubav. Zajedno su provodili dane na jezeru, uživajući u međusobnoj ljubavi, poštovanju i razumijevanju. Mali pačić, nikad se nije umislio zbog svoje ljepote jer se dobro srce nikad ne umisli. Nekad su mu se rugali, a sad je među najljepšim pticama.

O audio priči

Audio priču „Ružno pače“ pronašla sam na Youtube-u (https://www.youtube.com/watch?v=3QNYfPhm53w). Ova audio priča kraća je od priče „Peća i vuk“ te je drugačije koncipirana. U audio priči „Peća i vuk“ u početku je pripovjedač upoznao slušatelje koji instrument pripada i glumi kojeg lika u priči. U priči „Ružno pače“ toga nema. Tijekom cijele priče, instrumenti odnosno glazba prisutna je u pozadini te prati radnju priče. No ukoliko se ne fokusiramo na nju, ona je zapravo samo kulisa koja nam dočarava osjećaj priče i radnje koja se u tom trenutku dešava. Smatram da je ova priča lakše shvatljiva i primjerenija djeci mlađe dobi zbog dužine i zbog toga što pripovijedanje cijelo vrijeme slijedi glazbu. S druge strane, što se tiče upoznavanja samih instrumenata i klasične glazbe kao takve mnogo je pogodnija priča „Peća i vuk“ gdje je pripovijedanje i glazba ipak uvelike odvojeno.

Zanimljiv mi je i video dostupan također na Youtubeu (https://www.youtube.com/watch?v=e5JK_3faAdk) u kojem „Davis Senior High School Symphony“ orkestar izvodi Ružno pače. No prije toga, jedna djevojka upoznaje djecu s dva glazbena elementa – dinamikom i ritmom. To čini na vrlo zanimljiv način. Uključuje teoriju, no i primjere te potiče interaktivno sudjelovanje djece. Zatim slijedi izvedba orkestra priče „Ružno pače“. Nakon kratke izvedbe od desetak minuta, dirigent orkestra govori djeci da će sada čuti svaki instrument posebno odnosno kako svaki od njih zvuči. Prvotno ih upoznaje gdje određeni instrumenti u orkestru stoje, a zatim sa zvukom svakih od njih. Djeci govori ime instrumenta nakon čega instrument odsvira te se nakon sviranja zahvali sviraču i ponovi ime instrumenta. Dakle, vidljivo je da pazi da djeca slušaju, razumiju i da upamte instrumente te da zadrži njihovu pažnju.

Postavlja djeci pitanja i potiče interakciju. Slijedi izvedba orkestra priče „Ružno pače“ uz pripovjedača. Istovremeno orkestar svira i pripovjedač priča priču. Prisutno je i šest baletnih plesača koji upotpunjuju viziju same radnje, no i dinamike i tempa muzike. Izvedba traje oko sat vremena, što smatram prigodno za predškolarce, eventualno za djecu od 5 godina nadalje. No u ovom videu, vidljiva je zainteresiranost djece, ne dosađuju se, već pomno prate događanja na sceni.

Nikad se nisam, iskreno, bavila pronalaskom takvih videa na internetu jer nisam veliki obožavatelj klasične glazbe, odnosno nikad mi ju nitko nije predstavio

kao jako zanimljivu i gracioznu. No mogu reći da sam u ovom videu stvarno uživala, pratila i saznala nešto novo. Način cijele izvedbe mi se jako sviđa te se nadam da će ovako nešto biti ponuđeno i djeci na hrvatskom jeziku u jednom od naših kazališta.

6.3. Audio priče koje su ujedno i predstave

Profesorica Almira Štifanić, koja mi je omogućila gledanje nekoliko lutkarskih predstava iz Gradskog kazališta lutaka Rijeka (samo za potrebe završnog rada) posuđivanjem CD-a na kojem se nalaze audio ili audiovizualni zapisi tih predstava. Gledanjem tih predstava, ujedno sam potražila iste audio priče na internetu te sam ih usporedila.

6.3.1. Branko Ćopić: Ježeva kućica

Ova priča u stihu, odnosno pjesma, zapravo basna u stihu jedno je od književnih djela koja ostaju zapamćena za cijeli život. Ova priča ima vrlo jasnu i jednostavnu poruku - trebamo voljeti svoj dom. Napisana je vrlo jednostavnim jezikom te je prepuna humora. Humor prati glavnog junaka Ježurku Ježića, koji se uvijek bori za svoje stavove bez obzira što ostali misle.

Na internetu, na Youtube-u, pronašla sam cijelu audio priču. Slušanjem iste, možemo prepoznati da su pjevači vrsni, imaju istančan glas i sluh, ali i glumačkog smisla za naglašavanje humorističnih dijelova priče.

Glazba odnosno pjesme koje su napravljene povodom lutkarske predstave „Ježeva kućica“ vrlo su jednostavne, pjevne i lako ih se pamti. Svaki glumac ima svoj dio za svoju ulogu i svoj glas koji čini razliku među svakim likom u priči. Glumci su pjesmama ispričali cijelu priču. Na “Naj, naj, naj festivalu ” u Zagrebu članovima ansambla Gradskog kazališta lutaka Rijeka i suradnicima žiri festivala dodijelio je nagrade za najbolju žensku ulogu, najbolju kostimografiju i najbolju scensku glazbu.[9]

[9] *Gradsko kazalište lutaka Rijeka*. Pribavljeno 19.08., sa http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/jezeva-kucica-3/

U ovoj audio priči, glazba je kulisa te djeca tu izravno ne uče o instrumentima i klasičnoj glazbi. No, dakako, znamo da djeca uče integrirano te im ovakvim audio pričama gradimo temelje za slušanje i raspoznavanje zvukova raznih instrumenata.

Smatram da se kao i audio priče, lutke sve manje koriste u vrtiću danas. Možda nismo svjesni koliko su lutke bitne djeci. No, ne da samo izradimo lutke i ostavimo ih u centru da stoje i da ih djeca bez ikakva predstavljanja koriste. Pri izradi lutaka, ponajprije, trebamo biti vrlo oprezni - od čega ćemo izraditi lutku, kako će izgledati, za koju dob djece će ta lutka biti primjerena itd. Ta lutka može imati svakakva obilježja, osobnost, probleme i proživljavati razne emocije. Lutka je vrlo snažno i poticajno sredstvo kod djece te ga treba koristiti vrlo promišljeno i pažljivo te dati djeci priliku da ona sama koriste tu lutku i putem nje izražavaju svoje osjećaje. Primjerice, nakon ove predstave, kao što se vidi iz Slike 1, gdje su glumci prekriveni raznim materijalima kako bi izgledali kao životinje, ukoliko su djeca zainteresirana, možemo krenuti u izradu velikih lutaka gdje će sva djeca biti uključena.

Slika 1: Ježeva kućica

6.3.2. Charles Perrault: Pepeljuga

Charles Perrault rodio se u Parizu 12. siječnja 1628. godine u bogatoj obitelj. Bio je sedmo dijete i imao je sve najbolje uvjete za školovanje te je postao visoko

obrazovan. Tijekom svog života, radio je različite poslova, no ostao je poznat po svojim bajkama. Njegove bajke pamte se cijeli život i prenose generacijama. Predivna književna djela kao temelj su imala narodne priče, a velik broj njih preuzela su i braća Grimm koja su također stekla veliku popularnost. Neke priče su prenesene i usmeno. Njegove najpoznatije priče koje su ga proslavile su: „Crvenkapica“, „Priče moje guske“, „Mačak u čizmama“, „Mudrobradi“ i mnoge druge. Prva bajka koju je objavio 1696. godine bila je „Usnula ljepotica“. Pepeljuga je također jedna od njegovih priča. To je priča o Pepeljugi i njenim patnjama i vrlinama te neprijateljstvu i ljubomori njenih polusestara. Čitajući ovu bajku mnogi mogu naučiti kako poniženo biće može pobijediti te da će dobrota uvijek biti nagrađena i viđena.[10]

Na YouTubeu pronašla sam nekoliko audio priča na temu Pepeljuge te traju oko dvadesetak minuta. Ovdje se radi o audio priči u kojoj tekst prevladava, odnosno glazba i pjesme javljaju se u vrlo maloj mjeri te je glazba zapravo kulisa (https://www.youtube.com/watch?v=vcJw8HR141I).

Kazališna predstava koju sam pogledala, čija je autorica teksta Magdalena Lui Alvir (prema braći Grimm i Charlesu Perraultu) vrlo je moderno osmišljena kao što možemo vidjeti na slici 2. U njoj nema lutaka, no jasno se raspoznaje tko je tko u predstavi. Cijela predstava prožeta je glazbom odnosno svojevrsni je mjuzikl. Scena je vro dobro osmišljena te se svaki dio priče može prepoznati. Glumci u njoj glasni su, odnosno imaju lijepo izražavanje, pri pjevanju također te se njihove ekspresije i emocije mogu vrlo lako prepoznati. Priča o Pepeljugi govori o odrastanju među braćom odnosno sestrama te o pravim vrijednostima. Generacije djece odrastale su i odrastaju uz ovu priču gdje je zlo kažnjeno a dobro nagrađeno, u njoj je dobrota, poniznost, skromnost, jednostavnost, istinoljubivost i strpljivost djevojke koja vjeruje u ljubav do samoga kraja. Dakle, ova priča je bezvremenska te su je u ovoj predstavi odlučili prikazati na moderan način; *Odjenut ćemo Pepeljugu u novo ruho. S njezinom cipelicom tako ćemo zakoračiti u čudesan svijet plesnih step koraka praćenih songovima, a sve kroz glazbeno putovanje raznolikih plesnih ritmova i stilova bliskim generacijama pop kulture.*[11]

[10] *Moja lektira.* Pribavljeno 14.07.2018., sa https://www.mojalektira.com/pepeljuga/
[11] *Gradsko kazalište lutaka Rijeka*. Pribavljeno 19.08.2018., sa http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/pepeljuga/

Slika 2: Pepeljuga

Gledajući predstavu, razmišljala sam kojoj dobi bi ta predstava pripadala. Po mojem mišljenju, najmlađoj djeci ne bi, zato što smatram da si za njih lutke mnogo bolje i shvatljivije. No za djecu od četvrte/pete godine pa naviše smatram da bi to bilo vrlo zanimljivo. Na stranicama Gradskog kazališta lutaka Rijeka predstava je stavljena za uzrast od tri godine nadalje.

6.3.3. Enes Kišević: Koka Kokone

Slikovnica *Koka kokone* nastala je prema poznatoj narodnoj priči *Pošla koka na Pazar*, o malenoj, veseloj koki koja je uprljala nogu te posvađala sve i svakoga. Na kraju priče, koka je shvatila što je učinila te joj bude žao. Shvatila je da je važno pomiriti se i imati prijatelje.

Nisam uspjela naći nikakvu prigodnu audio priču na temu ove slikovnice, no, pogledala sam predstavu.

Predstava slijedi priču slikovnice. Predstava je puna raznih pjesmica i dobre dramatizacije. Vrlo je zanimljiva. Koka Kokone uprljala je jednom nožicu. Od mame naviknuta da joj se bez pogovora ispunjavaju sve želje, zatražila je tako od jednoga Grma što joj se našao na putu da joj on očisti nožicu. Koka je šarena, grm je zelen i ima duboki, muški glas te joj odbija čistiti nogu jer je on dom i ježu i zecu. Koka mu

na to govori da će dovesti kozu, koja će ga cijelog pojest, no koza govori Koki da je to dobar grm, na koji slijeću pčele te daje hranu ostalima te da ga neće pojesti. Kokone zatim prijeti kozi, da će joj dovesti vuka, koji će je pojesti. Vuk također ne sluša koku jer od koze voli piti samo kozje mlijeko. Vuku zatim prijeti da će na njega dovesti selo, no selo neće ništa učiniti jer je vuk dobar. Selu doziva vatru, vatri vodu, vodi konja. Konju je zbog neposluha namijenila Sedlo da ga tare, a kad Sedlo nije htjelo izvršiti naredbu, Koka Kokone pozvala je malenog Miša da ga izgrize, na Miša Mačku, a na Mačku Psa. I u tom se lancu dobrote, reda i mira, našao jedan Pas. Pas se okrenuo protiv svoje suparnice Mačke i tako su svi, po nekim predviđenim neprijateljstvima, izvršili naređenja ohole Koke Kokone. Ova priča govori kako ne moramo slušati tuđe naredbe te da na svijetu postoji dobro, ali postoji i loše.[12]

Vuk primjerice, ima glazbu jazza dok pjeva. Glazbu sela možemo spojiti sa našom narodnom muzikom na ovom području, vatra ima modernu, polaganu pjesmu, a svaki lik ima različitu i primjerenu glazbu njegovom liku. Pjesme su vrlo raznolike, zabavne i različitog žanra. To predstavu čini još više zanimljivom, duhovitijom, razigranijom i primjerenom djeci i najmlađima. U predstavi se također pazi na boje, koka ima žutu dasku, grm i koza zelenu i sl., kao što možemo vidjeti na slici 3.

Slika 3: Koka Kokone

[12] *Gradsko kazalište lutaka Rijeka.* Pribavljeno 19.08.2018., sa http://www.gkl-rijeka.hr/index.php/koka-kokone/

7. ZAKLJUČAK

Od pojave umjetničkog odgoja u antici poznato je da umjetnički sadržaji imaju veliki utjecaj na holistički razvoj djeteta. U suvremenom vremenu možemo spomenuti razne alternativne koncepcije koje posvećuju mnogo pažnje umjetničkom odgoju koje bitno utječe na cjelokupni rast i razvoj djeteta. Putem umjetničkih područja razvija se kreativno mišljenje tj. fleksibilnost mišljenja, sklonost za istraživanje, inventivnost, sposobnost da se postavljeni problem riješi na nov i originalan način. Psiholozi i glazbenici gotovo se apsolutno slažu da se glazbene sposobnosti javljaju mnogo ranije od drugih. Naravno, ukoliko su uvjeti u okruženju povoljni. Glazba ima pozitivan utjecaj na kretanje i ravnotežu, komunikaciju, govor i slušanje te glazba zbližava.

Razni mediji koji danas postoje i koji nas okružuju mogu nam pomoći u svakoj aktivnosti ukoliko smo upoznati s time kako kvalitetno koristiti taj medij, gdje tražiti, kako organizirati to i slično. Radio je jedan od medija kojim se možemo poslužiti za audio priče.

Čitanje, poput glazbe, također je jedna vrlo važna aktivnost u dječjem životu. Mnoga su istraživanja pokazala da je čitanje i pripovijedanje djeci u rangu sa zadovoljavanjem njegovih osnovnih životnih potreba. Nadalje, ima veliki utjecaj na razvoj govornih sposobnosti i bogaćenje djetetova rječnika te doprinosi razvoju sluha i slušanja.

Pri odabiru štiva odnosno slikovnica za djecu treba biti vrlo pažljiv. Tri najvažnija obilježja koja priča za djecu stariju od tri godine treba imati su: priča mora sadržavati određenu akciju dok je radnja podijeljena u nekoliko epizoda, likovi bi trebali biti pojednostavljeni i u priči bi trebalo nekoliko puta ponoviti određeni dio. Također, priče bi se trebale odabirati u skladu s tijekom godine i blagdanima koji odgovaraju kulturi društva.

Odgajatelj posjeduje mnoge kompetencije, ali možemo reći da je temeljna kompetencija dobrog odgajatelja, kompetencija za učenje odnosno otvorenost, spremnost i sposobnost na cjeloživotno učenje. U području metodike glazbene kulture potreba za usavršavanjem je u skladu sa zahtjevima današnjice, koja je prepuna konstantnih promjena i sa humanističkom koncepcijom ranog i predškolskog odgoja i

obrazovanja. Uloga odgajatelja, prema novoj paradigmi je usmjerena na razvoj kreativnog i kritičkog glazbenog mišljenja djece te razvoj njihovih glazbenih kompetencija.

Za audio priče možemo reći da su svojevrsni spoj glazbe i teksta odnosno neke priče. Glazba u audio pričama može biti kao dramaturški element, kao kulisa te audio priče koje su ujedno i kazališne predstave.

Od velike je važnosti da odgajatelji shvaćaju koliko je važna glazba pa tako i čitanje za djetetov holistički razvoj te da su motivirani za svakodnevno organiziranje takvih aktivnosti.

8. LITERATURA

1. Babić N., (1989). *Govor odgajatelja i dječje aktivnosti.* Zagreb: NIRO „Školske novine“.
2. Bettelheim, B. (2000). Smisao i značenje bajke. Cres: Poduzetništvo Jakić
3. Car, V. (2010). Televizija u novomedijskom okruženju. *Medijske studije, 1* (1-2), 91-103. Pribavljeno 27.08.2018., sa https://hrcak.srce.hr/76704
4. Delaš, M., Dragun, D. (2007). *Recepcija Andersenovih bajki i metodička interpretacija bajke Ružno pače u nižim razredima osnovne škole. Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja, LIII(18),* 71-82. Pribavljeno 06.06.2018., sa https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=33031
5. Habuš Rončević, S. (2014). *Neke suvremene uloge odgojitelja u glazbenom odgoju djece rane i predškolske dobi. Magistra Iadertina, 9(1),* 179-187. Pribavljeno 05.06.2018., sa https://hrcak.srce.hr/137253
6. Ilišin V. (ur.). (2001). *Djeca i mediji: uloga medija u svakodnevnom životu djece.* Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
7. Košir M., Zgrabljić N., Ranfl R. (1999). *Život s medijima: Priručnik o medijskom odgoju za roditelje, nastavnike i učitelje.* Zagreb: Doron.
8. Matijević M., Topolovčan T. (2017). *Mmultimedijska didaktika.* Zagreb: Školska knjiga.
9. Mellor, S. (2017). *Hans Christian Andersen i promjene intelektualnog stava. Književna smotra: Časopis za svjetsku književnost, 49(184(2)),* 15-25. Pribavljeno 06.06.2018., sa https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=280233
10. Mendeš, B., Ivon, H., Pivac, D. (2012). *Umjetnički poticaji kroz proces odgoja i obrazovanja. Magistra Iadertina, 7(1),* 111-122. Pribavljeno 05.06.2018., sa https://hrcak.srce.hr/99896
11. Miočić, M. (2012). *Kultura predškolske ustanove u svjetlu glazbenih kompetencija odgojitelja. Magistra Iadertina, 7(1),* 73-87. Pribavljeno

05.06.2018., sa https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=147092

12. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014). Zagreb: Ministartvo znanosti, obrazovanja i športa.
13. Prokofjev, S., (2016). *Peća i vuk.* Zagreb: Mozaik knjiga
14. Radonić, M., Stričević, I. (2009). Rođeni za čitanje: promocija ranog glasnog čitanja djeci od najranije dobi. Paediatria Croatica, 53, 7-11. Pribavljeno 20.08.2018., s http://hpps.kbsplit.hr/hpps-2009/pdf/dok02.pdf
15. Slunjski, E. (2013). *Integrirani predškolski kurikulum.* Zagreb: Mali profesor.
16. Šmit M. B. (2001). *Glazbom do govora.* Zagreb: Tisak.
17. Velički, V. (2013). Pričanje priča - stvaranje priča: Povratak izgubljenom govoru: Zagreb: Alfa.
18. Vrbanić V. M. (2008), *Slušamo, pjevamo, plešemo, sviramo. Poticanje glazbom. Priručnik za moju unuku Elizu.* Zagreb : Udruga za promicanje različitosti, umjetničkog izražavanja, kreativnosti i edukacije djece i mladeži ″Ruke″.

9. PRILOZI

Sljedeće priloge odnosno internetske izvore, koristiti ću u javnom prezentiranju svojeg završnog rada te ih navodim kao priloge.

- https://www.youtube.com/watch?v=BhdUcfQNwoI&feature=share
- https://www.youtube.com/watch?v=GtXLgqArnz0&feature=share